

Preventiv 2022

M E S S A D I

dalla suprastanza communal a al cussegl da vischnaunca

Stimau signur president
Preziadas signuras cusseglieras
Preziai signurs cussegliers

Resumaziun

Il preventiv 2022 dil quen da gudogn e sperdita siara cun in surpli da recavs (gudogn) da frs. 329'600.--. Igl ei previu che las expensas totalas sereduceschien en cumparegliaziun cul preventiv precedent per rodund 2.3% e las entradas per rodund 1.8%. Avon in onn ei vegniu quintau cun in gudogn da frs. 255'100.--. Plinavon quenta la suprastanza communal 2022 cun in'atgna finanziaziun da frs. 1'065'600.-- (preventiv 2021: 956'600.--) ed investiziuns nettas da frs. 7'773'000.-- (preventiv 2021: 5'972'700.--).

Plan da finanzas

Cun l'introducziun dil niev plan da finanzas havein nus schaffiu in impurtont instrument strategic, mintgamai pils proxims 10 onns. Tenor plan da finanzas fuss ei previu da contonscher egl onn 2022 in cash-flow dad 1.7 milliuns francs (75% dalla media dils cash-flows dils davos tschun onns). Muort la decisiun da sbassar il pei da taglia per 10% ei quella calculaziun pigl onn 2022 memia optimistica e planisatoriamein buca pusseivla da contonscher. Cun risguardar las meins entradas dalla reducziun dil pei da taglia quintein nus el plan da finanzas cun in cash-flow dad 1.45 milliuns francs. Tier las investiziuns quenta la planisaziun da finanzas cun investiziuns da rodund 5.5 milliuns francs (66% dalla media dils cash-flows dils davos tschun onns plus 4 milliuns francs). Quellas cefras sebasan sin la planisaziun approximativa digl onn 2021. Il proxim plan da finanzas vegn presentaus al cussegl da vischnaunca miez 2022.

Investiziuns

El preventiv 2022 eisi previu da far investiziuns nettas da frs. 7'773'000.--. En cumparegliaziun cul plan da finanzas in alzament dallas investiziuns nettas da varga 2 milliuns francs. Quella differenza sedat d'ina vart perquei ch'igl ei previu d'investar gia egl onn 2022 frs. 900'000.-- dapli ell'engrondaziun ed innovaziun dil Center Fontauna e da l'auter maun eisi buca stau risguardau el plan da finanzas la davosa etappa dils indrezs da neiv dalla descensiun Caischavedra - S. Catrina da frs. 500'000.--. Entras la projectaziun detagliada dils davos meins eisi ulteriuramein vegniu budgetau ina summa da frs. 900'000.-- per in niev project per l'economisaziun da rumien a Raveras, ch'ei enviers il plan da finanzas per frs. 250'000.-- pli aulta. Plinavon ei vegniu inziau igl onn 2020 ensemen cun la viafier MGB (Matterhorn Gotthard Bahn) il project dil surpassadi dalla staziun dalla MGB a Segnas per rodund frs. 250'000.-- e la realisaziun da parcadis a Segnas sco era ad Acla da Fontauna el rom da rodund frs. 140'000.--. Quels projects vegnan prevedentamein realisai egl onn 2022. Muort la buna frequenza dallas sendas (p.ex. senda sursilvana) ed ulteriuras purschidas turisticas (p.ex. loipa) a Segnas ei vegniu instradau egl onn 2021 la realisaziun d'ina tualetta publica per rodund frs. 90'000.--. Sco giu informau ella tractaziun dil plan da finanzas duei la vischnaunca - sche pusseivel - en media dils proxims tschun onns buca survargar la media dils cash-flows effectivs annuals dils davos tschun onns. Cunquei che nus realisein egl onn 2021 tgunsch buca tuttas investiziuns nettas planisadas tenor planisaziun da finanzas (1.5 milliuns francs), survegnin nus spazi d'investiziun pils proxims onns. Plinavon vegn la summa d'augment d'investiziun pil Center Fontauna egl onn 2022 puspei a sesminuir egl onn 2023 ni egl onn 2024.

Tenor plan da finanzas munta quei actualmein en media pils proxims tschun onns (2021-2025) investiziuns da total strusch frs. 20'000'000.--. Igl onn 2022 eisi previu d'investar netto frs. 7'773'000.--. Consequentamein munta quei pils proxims 2-3 onns en cumparegliaziun cul plan da finanzas pli bassas investiziuns. Pia corrispunda il plan d'investiziun 2022 al plan da finanzas 2021-2030.

Atgna finanziaziun

Cun in'atgna finanziaziun da frs. 1'065'600.-- ha la vischnaunca saviu alzar quell'impurtonta cefra da clav per biebein frs. 100'000.-- enviers igl onn precedent cun frs. 956'600.--. Cumpriu el bien resultat ei la decisiun dalla cuminonza da votantas e da votants davart il sbassament dil pei da taglia sin las entradas e sin la facultad da 120% sin 110%. Plinavon ei era la decisiun dil cussegl da vischnaunca dils 29 d'october 2021 davart igl augment dallas piazzas communalas e dall'adattaziun dallas indemniziuns dils commembers d'autoritads integrada. Cun risguardar quellas decisiuns che han gronda influenza sil preventiv 2022, sa la suprastanza communalas tuttavia presentar in preventiv dèt bien ed equilibrau.

La suprastonza communal ei sedada giu da rudien cun tuttas posiziuns el preventiv ed ha en vesta dalla nova filosofia dil plan da finanzas era adattau il preventiv, aschia ch'il resultat dil cash-flow vegn pli e pli datier alla realitad resp. al resultat dil plan da finanzas. En cumparegliaziun cul resultat precaut dil preventiv 2021 vesan ins fetg bein la midada da sistem vi tier in budgetar pli optimistic e realistic. La finamira dalla suprastonza communal ei da vuler vegnir pass per pass pli datier als quens annuals effectivs. Quei drova denton temps. In εμπrem pass en quella direcziun ei vegniu fatg cul preventiv 2022.

Deposit da prefinanziaziun

Igl ei la finamira da contonscher egl onn 2022 in cash-flow sur 1 milliun francs. El cass che la suprastonza communal contonscha quella finamira, ha ella previu da far in'ulterier deposit ella prefinanziaziun dil Center Fontauna. Quei cun il clar intent da gia vuler prefinanziar ina aschi aulta summa sco pusseivel avon ch'entscheiver ad amortisar l'investiziun el quen 2024 ni 2025.

Conclusiun

La situaziun finanziaria dalla vischnaunca da Mustér ei buna. Il preventiv 2022 che la suprastonza communal presenta al cussegl da vischnaunca conferma quella via. La vischnaunca da Mustér ei dependenta d'ina planisaziun da finanzas sauna e da preventivs supportabels. La suprastonza communal ei perschuidada d'in futur prospereivel e d'in svilup progressiv. Quel contonschin nus denter auter cun far las investiziuns necessaris e cun vegnir onn per onn pli attractivs.

En cumparegliaziun cul preventiv 2021 ed il quen 2020 sepresentan las cefras dil preventiv 2022 sco suonda:

<u>Quen da gudogn e sperdita</u>	Preventiv 2022	Preventiv 2021	Quen 2020
Recavs	frs. 16'043'000	frs. 16'336'400	frs. 16'533'277
Cuosts	frs. 15'713'400	frs. 16'081'300	frs. 16'447'371
Surpli entradas	frs. 329'600	frs. 255'100	frs. 85'906

Quen d'investiziun

Investiziuns bruttas	frs. 9'736'500	frs. 7'953'600	frs. 2'492'083
Entradas	frs. 1'963'500	frs. 1'980'900	frs. 1'571'368
Investiziuns nettas	frs. 7'773'000	frs. 5'972'700	frs. 920'715
Atgna finanziaziun (cash-flow)	frs. 1'065'600	frs. 956'600	frs. 2'176'157
Grad d'atgna finanziaziun	13.71 %	16.02 %	236.36 %

Quen da gudogn e sperdita

En cumparegliaziun cul quen 2020 schai l'atgna finanziaziun tenor preventiv 2022 biebein 1.1 milliun francs pli bass. Ils motivs principals per quella differenza ein d'anflar en entradas extraordinarias el quen 2020 (vendita dils parcadis sutterrans a Sogn Gions, vendita d'aczijs da Recal SA) sco era el preventiv 2022 muort la reducziun dil pei da taglia.

Adattaziuns principalas el preventiv 2022

0110.3102.01 Stampats e publicaziuns

Il resuns ord la populaziun sin las empremas treis ediziuns dalla gasettina communal "Detg denter nus" ein ordvart positivs. Per quei motiv duei vegnir cuntinuau igl onn 2022 cun l'ediziun dalla gasettina. Malgrad quei niev mied d'informaziun ei la suprastonza communal dil meini da vinavon edir il rapport da gestiun ella fuorma stampada, damai che biaras persunas, cunzun talas ch'ei meins versadas cun mieds electronics, schazegian quella cronica.

0210.3109.00/0210.4250.00 Cartas da viagiare dil di

Muort il deficit che la vendita dallas cartas da viagiare dil di ha caschunau el quen 2020, ha la direcziun communal reduciu il diember da cartas da treis giu sin duas. Gest tenor svilup da quella tendenza, sto vegnir ponderau, schebein la vischnaunca vul mantener quella purschida.

0290.3144.00 Manteniment

L'installaziun d'in ascensur da scala en casa communal naven dil plaunterren entochen ell'emprema alzada sco era il remplazzament dil tschabergal ein vegni refretgs. La montascha da quels indrezs duei vegnir sclarida el rom d'ulteriuras adattaziuns en casa communal.

1500.3612.01 Cumpart cuosts Pumpiers Sursassiala

Da niev ei igl acquist da resti cuntenius el quen da menaschi e buca pli el quen d'investiziun dils pumpiers. Tenor ils statuts vertents dils Pumpiers Sursassiala ein era ils tscheins d'affittaziun integrai el quen dils pumpiers. Las contractivas davart adattar la clav da repartiziun da cuosts e l'adattaziun dils corrispundents documents ein aunc buca terminadas.

2192.3634.00 Contribuziun scola diever CF

3410.3635.01 Contribuziuns ad uniuns diever CF

Per ademplir ils criteris per la restituziun dalla taglia sin plivaleta (TPV) dil CF ston las sviultas buca suttamessas alla TPV dil CF vegnir optadas. Consequentamein sto la vischnaunca pagar TPV sin las indemnisaziuns al CF per las uras da sport dalla scola e per las uniuns (tenor cunvegnientscha da prestaziun frs. 90'000.-- e frs. 74'000.--).

2510.3611.00 Scola gimnasiala

Igl onn da scola 2021/2022 frequentan quater giuvenils da Mustér il sutgimnasi (4 scolarAs a frs. 14'550.--).

3411.3300.00 Amortisaziuns ordinarias

En connex cun serrar giu il quen 2020 ha la suprastonza communal decidu en concordanza cugl uffeci da vischnauncas dil Grischun d'amortisar ils cuosts da projectar il Center Fontauna sur tschun onns naven da 2020 - 2024 (frs. 108'828.-- per onn). Cheutras s'augmenta quella posiziun enviers il preventiv 2021.

6190.3111.00 Mobiliars, maschinas, vehichels

Il stiarnasal silla maschina Meili sto vegnir remplazzaus, damai ch'ei dat buca pli material da reparar el (frs. 50'000.--). Ils ulteriurs cuosts ein per remplazzar resgias, cadeinas e differentas maschinas pintgas.

7201.3143.00 Manteniment dalla canalisaziun

En connex cun la sanaziun dalla Via Davos-Mustér ein lavurs da sanar la canalisaziun previdas. Plinavon ei previu in'inspeziun dalla canalisaziun enteifer il center dil Vitg.

7301 Dismessa da rumien

Entras il niev uorden da dismetter rumien al center da rimnada a Raveras vegnan ils cuosts per transports specials a sereducir (cto. 7301.3130.03). Quella ed ulteriuras adattaziuns vegnan a flessegiar ella lescha davart l'economisaziun dils rufids ch'ei actualme in en revisiun.

7301.3130.09 Dismessa da pupi

7301.4260.01 Restituziuns pupi

Dapi igl uost 2021 sa era vegnir deponiu gasettas al center da rimnada a Raveras. Il recav da quella rimnada flessegia ella cassa dalla scola populara. Per quei motiv ein las summas dils dus contos ulivas.

7791.3140.00 Cumbat neofitas invasivas

Damai ch'ils cuosts pil cumbat da neofitas invasivas vegnan buca finanziari cun taxas da rumien, ei vegniu scaffiu in conto separau per quels cuosts.

8400.3134.00 Infrastructura turistica

Sper ils cuosts usitai da mantener l'infrastructura turistica (p.ex. senda da viandar e da bike, loipa) ei previu d'endrizzar 2022 ina fueina nova a Curschettas/Mumpé Tujetsch. Plinavon ei previu da realisar ina nova senda naziunala (Frankenweg).

8400.3635.04 Taxas turisticas a SDT

Sebasond sil conclus dil cussegl da vischnaunca dils 21-5-2021 paga la vischnaunca ils onns 2022 e 2023 mintgamai la summa dad in milliun francs all'organisaziun turistica.

8712.3109.00 Cumpra energia da concessiun ORA

8712.3109.01 Cumpra energia da participaziun ORA

8712.4250.00 Vendita energia da concessiun ORA

8712.4250.01 Vendita energia da participaziun ORA

L'energia da concessiun e da participaziun dall'Ovra Rein Anteriu SA vegn vendida igl onn 2022 alla Repower AG. Las contractivas davart la vendita dall'energia fan las vischnauncas dalla Cadi mintgamai comunablame in ed igl ei legrevlame in reussiu da contonscher in considerabel augment dil prezi per la vendita dall'energia 2022.

9101.4023.00 Taglia sin scumiada da maun

L'activitad sin la fiera d'immobilies ei s'augmentada. Sebasond sils actuals recavs el quen 2021 vegn quintau 2022 cun in augment dalla taglia sin scumiada da maun.

9505.4120.00 Tscheins d'aua Ovra Rein Anteriu

Il Cussegl naziunal ha prolungiu il tscheins d'aua da frs. 110.--/kWh entochen 2030. Sebasond sin quella decisiun astga vegnir quintau ch'ils tscheins d'aua dils proxims onns restien sil medem nivel sco ils onns vargai.

Quen d'investiziun

La suprastanza communal ei sestentada da setener ton sco pusseivel vid il program d'investiziun cuntenius el plan da finanzas 2022 – 2030. Entginas investiziuns vegnan per differents motivs spustadas dil preventiv 2021 sil preventiv 2022 (p.ex. Via Raveras ni Via Cons).

3411.5440.01 Emprest CF: project cumplessiv

Sco menziunau el messadi per la votaziun dil pievel dils 27 da settember 2020 davart l'innovaziun, amplificaziun ed igl engrondiment cumplessiv dil Center Fontauna (CF) ei previu da pretender anavos dalla confederaziun la taglia sin plivaleta ella dimensiun da frs. 450'000.--. Per quei motiv ston las investiziuns dil project d'innovaziun vegnir cudischadas ed amortisadas el quen dil CF. El quen d'investiziun dalla vischnaunca vegn cudischau igl emprést che la vischnaunca conceda al Center Fontauna per realisar il project.

3411.6440.01 Restituziun emprést CF: indrezs protecziun cunter fiug ZSA

Ils 28 da matg 2021 ha il cussegl da vischnaunca concediu in credit da frs. 385'000.-- per installar el loschament dil schurmetg civil el CF indrezs per la protecziun encunter il fiug. Per saver pretender anavos la taglia sin plivaleta sin quell'investiziun vegnan quels cuosts cudischai el quen dil CF e buca el quen communal. Ils daners per quell'investiziun emprésta la vischnaunca al CF, il qual amortisescha l'investiziun sur 15 onns e restituescha sur quei temps igl emprést alla vischnaunca.

7300.5043.02 Economisaziun rufids e molocs

Avon che suttametter al cussegl da vischnaunca la damonda da credit per adattar il Center da rimnada a Raveras, ston la lescha ed il regulativ da taxas davart l'economisaziun dil rufid vegnir revedi. Actualmein exista in preproject per l'adattaziun dil stabiliment a Raveras.

Ponderaziuns finalas

A caschun dalla votaziun communal dils 26 da settember 2021 ha la cuminonza da votantas e votants reduciu naven digl onn 2022 il pei da taglia per 10 % sin 110 % enstagl da 120 %. El preventiv 2022 ei consequentamein vegniu calculau la taglia sin entrada e la taglia sin facultad da personas naturalas sco era la taglia sin cumpensaziun da capital cul niev pei da taglia da 110 %. La taglia sin schischom ei vinavon vegnida calculada cul pei da taglia d'entochen ussa dad 1.7‰.

Ils 3 da november 2021 ha la cumissiun da gestiun repassau il preventiv ensemen cun la suprastanza communal. La cumissiun da gestiun sustegn la proposta dalla suprastanza communal d'approbar il preventiv 2022 (mira rapport dalla cumissiun da gestiun).

Ord ils documents aschuntai al messadi ein las cefras detagliadas sco era ulteriuras cefras indicativas veseivlas. Ils detagls tier las singulas posiziuns ein cuntenidas en in commentari. Sco usitau han las cusseglieras ed ils cusseglers la pusseivladad da prender investa da quei document confidenzial sco era d'ulteriura documentaziun tier l'administraziun communal (s'annunziar al spurtegl dall'administraziun communal).

Per garantir in tractament efficient, supplichein nus ils commembers dil cussegl da vischnaunca da sclarir damondas da pintga muntada ordavon culs caus da departament ni d'uffeci, resp. cul canzlist. Damondas ni propostas da pli gronda muntada, supplichein nus d'inoltrar ordavon all'administraziun communal, sinaquei che las preparativas necessarias per in tractament serius e speditiv sappien vegnir fatgas.

Propostas

En concordanza cun la cumissiun da gestiun

propo na

la suprastonza communalal al cussegl da vischnaunca da:

1. approbar il preventiv 2022 cun suttametter quel al referendum facultativ conform ad art. 21, lit. a dalla costituziun communalal;
2. fixar pigl onn 2022 il pei da taglia per la taglia sin schischom ad 1.7‰ (sco tochen dacheu).

Suprastonza communalal Disentis/Mustér
Il president:

René Epp

Il canzlist:

Andri Hendry

Disentis/Mustér, ils 8 da november 2021

- Survesta dil preventiv 2022
- Quen da gudogn e sperdita - preventiv 2022
- Quen d'investiziun - preventiv 2022
- Quen Center Fontauna - resumaziun preventiv 2022
- Controlla da credits
- Rapport dalla cumissiun da gestiun concernent il preventiv 2022 e la fixaziun dil pei da taglia